

Іван КРАВЧЕНКО

ДИДАКТИЧНА ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У системі підготовки майбутнього вчителя ключову роль відіграє взаємодія викладача та студентів при здійсненні освітньої діяльності.

Викладач вищого педагогічного навчального закладу у практичній діяльності здійснює такі функції: навчальну. Виховну, організаційну, дослідницьку. Реалізація цих функцій завжди здійснюється у взаємодії зі студентами, особливо під час дидактичного процесу.

Дидактична взаємодія – це професійне педагогічне спілкування, напрям педагогічного мислення і практичної діяльності викладачів та студентів, що ґрунтується на взаєморозумінні й гуманізмі, на єдності їхніх інтересів і прагнень, метою якої є особистісний розвиток майбутніх фахівців у процесі навчання й виховання. Ця взаємодія може будуватися з розрахунком на більшу чи меншу підконтрольність (самостійність) студентів. Характер взаємодії викладача і студентів впливає на вибір форм і методів навчання, які дозволяють викладачу ефективніше здійснювати контроль за ходом пізнавальної діяльності студентів, а також розвивати їх самостійність та самоконтроль.

Під час вибору форм навчальної роботи на заняттях враховується, як певна форма впливає на розвиток студентів, формування їхніх знань і вмінь. Вплив на продуктивність навчальної діяльності студентів різних загальних форм навчальної роботи визначається специфікою навчального матеріалу:

- під час розв'язання завдань, виконання вправ доцільно поєднувати декілька форм навчальної роботи;
- при фронтальній навчальній роботі в середньому і низькому темпі не в повну міру своїх навчальних можливостей працюють студенти з високими можливостями; при високому темпі не встигають активно брати участь в навчальній діяльності студенти з середніми і низькими можливостями;
- фронтально-груповою формою дає позитивний ефект при нетривалих роботах; при цьому студенти із середніми і слабкими можливостями можуть опинитися в становищі ведених;
- при індивідуально-груповій формі навчальної роботи, коли різні групи студентів виконують відповідні до їх можливостей завдання, середні і слабкі студенти можуть проявляти більше самостійності.

Під час планування дидактичної взаємодії зі студентами на заняттях різних видів, викладач, на підставі аналізу сильних та слабких сторін загальних форм навчальної роботи, може підбирати оптимальне їх поєднання, яке забезпечить більш високу ефективність навчальної праці.

Рівні педагогічної взаємодії професор А. М. Бойко пропонує визначати, виходячи із способів діяльності вчителів і учня. Це дає змогу розглядати взаємодію вчителя і учня не в статичному, а в динамічному плані, не ізолюючи, не протиставляючи і не відхиляючи один рівень взаємодії на користь іншого [1, с. 117-118].

Педагоги-науковці визначають комунікативну взаємодію викладача і студентів наступним чином:

1. Можливість вибору альтернативних варіантів навчальних планів і програм. Кожен викладач повинен мати власну модифікацію основної програми дисципліни, яку він викладає. Психолого-педагогічне завдання полягає в тому, щоб студент прийняв зміст тієї чи іншої програми, зацікавився ним. Тільки за таких умов можливе взаєморозуміння і

правильне планування пізнавальної діяльності, спрямованої на оволодіння знаннями, уміння і навичками.

2. Сприяння творчому розвитку особистості кожного студента. Цього досягають через використання у навчальному процесі інноваційних форм організації діяльності, зокрема створенням педагогічних і творчих майстерень, проблемних груп, до яких входять студенти всіх курсів, а також дослідницьких лабораторій для проведення експериментів з педагогічних проблем.

3. Співпраці зі студентами у процесі навчання. Співпрацю слід розуміти як наявність у суб'єктів початкової діяльності спільних інтересів у розв'язанні пізнавальних завдань, що забезпечує культуру педагогічного спілкування у вищому навчальному закладі. Культура педагогічного спілкування впливає на розвиток індивідуального потенціалу кожного окремого студента, орієнтує його на конкретні види науково-пізнавальної діяльності, розвиває індивідуальні здібності й орієнтує на вдосконалення професійних інтересів.

4. Індивідуалізація навчання студентів. Під індивідуалізацією професійно-педагогічної підготовки розуміють таку організацію навчального процесу, коли головною цінністю стає формування професійної індивідуальності студентів.

5. Естетизація процесу навчання студентів у вищому навчальному закладі зорієнтована на використання форми і методів, що сприяють формуванню педагогічної культури майбутнього фахівця [2, с. 39-41]. При кожному типі навчальної роботи різні способи керуючої діяльності викладача вимагають відповідних способів діяльності студентів.

Дидактичну комунікативну взаємодію викладач вибудовує з метою створення сприятливих педагогічних умов для стимулювання навчальної діяльності кожного студента, ефективного засвоєння навчального матеріалу. Взаємодіючи зі студентським колективом, окремими студентами, викладач вступає в систему різноманітних відносин. Його особистий приклад має визначальну роль у формуванні ставлення до нього студентів. Педагогічна вимогливість у поєднанні з глибокою повагою до особистості кожного студента забезпечує необхідну результативність навчально-виховного процесу. У цьому проявляється виховний вплив на формування особистості кожного студента. На думку П. І. Матвієнка, "якщо педагоги прагнуть навчитися керувати процесом навчання, досягти визначеного рівня навченості у встановлений термін, то вони мусять бути обізнаними зі всіма тими причинами, від яких залежать кінцеві результати дидактичного процесу" [3, с. 51].

Список використаної літератури

1. Бойко А. Н. Теория и методика формирования воспитывающих отношений в общеобразовательной школе / А. Н. Бойко. – К. : Высшая школа. 991. – С. 37.
2. Демиденко В. В. Актуалізація ідей антропоцентризму в умовах реформування загальноосвітньої та вищої школи / В. В. Демиденко // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, жовтень 2001 р. – Полтава. – 2.001. – 183 с.
3. Матвієнко П. І. Комплексна оцінка дидактичного процесу / Матвієнко Павло Іванович. – Полтава : Довкілля - К., 2005. - С 163.

Павло КУЗЬМЕНКО

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Можливість використання інформаційних технологій – ІТ в освіті будується на тому, що навчання це є обробка інформації. Слухати, говорити, читати, писати, переконувати, оцінювати, запам'ятовувати – все це приклади некомп'ютерної обробки